

SUCCESS ROAD

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των Ευρωπαϊκών ΜΜΕ μέσω διαδικασιών και μοντέλων διαδοχής

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ:

- Έργο Success Road: περίληψη & συνάφεια
- Οικογενειακές επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ): γεγονότα & αριθμοί
- Πολιτική οικογενειακών επιχειρήσεων της Λιθουανίας
- Τα επόμενα βήματα της ΕΕ στο "Success Road"
- Επικοινωνία με τους συνεργάτες

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ: ΖΩΤΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οι οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν από καιρό συνεισφέρει σημαντικά στην Ευρωπαϊκή οικονομία και έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη, στη μείωση της ανεργίας και στις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Επιπλέον, οι οικογενειακές επιχειρήσεις παίζουν γενικά ζωτικό ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη, την εργασία, τη μετάδοση τεχνογνωσίας και την περιφερειακή οργάνωση. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι οι οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν διάφορα μεγέθη, γεγονός που τις εκθέτει σε διαφορετικές δυσκολίες και προκλήσεις.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΡΓΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΕΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το έργο Success Road που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος Interreg Europe διαρκεί από τον Αύγουστο του 2019 έως τον Ιούλιο του 2021. Το έργο στοχεύει να υποστηρίξει τις οικογενειακές επιχειρήσεις των ΜΜΕ (ΜικροΜεσαίων Επιχειρήσεων) στον κατασκευαστικό τομέα για να ξεπεράσουν τις

συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση της διαδοχής, τόσο εντός της οικογένειας όσο και με τις πωλήσεις σε τρίτους. Οι πολιτικές που στοχεύουν στην οικογενειακή επιχείρηση θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την επιχειρηματικότητα, την ηγεσία και την ομαλή διαδοχή. Το Success Road συγκεντρώνει εταίρους από πέντε Ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Ισπανία, Βέλγιο, Λιθουανία, Πολωνία, GR, ES, BE, LT, PL) με τη συμμετοχή εθνικών και περιφερειακών αρχών που επηρεάζουν τα αντίστοιχα πολιτικά τους προγράμματα. Η κοινοπραξία θα εργαστεί από κοινού πάνω σε καθορισμένα θέματα προτεραιότητας για τη βελτίωση της πολιτικής τους. Επιπλέον, θα αναπτυχθούν τέσσερα ολοκληρωμένα περιφερειακά σχέδια δράσης που θα προτείνουν αλλαγές και μέτρα για μια ομαλή διαδικασία μεταφοράς και διαδοχής με την πολύτιμη συμβολή των ενδιαφερομένων και σε συνεργασία με τις περιφερειακές/εθνικές αρχές. Συμμετέχοντας σε διαπεριφερειακά εργαστήρια, συναντήσεις ομάδων ενδιαφερομένων μερών και ανταλλαγές προσωπικού, το έργο αναμένεται να αναπτύξει την ικανότητα του βασικού προσωπικού των εταίρων και των ενδιαφερομένων και να ενισχύσει την ικανότητά τους να κατανοούν και να εφαρμόζουν σωστά τα μέσα πολιτικής.

ΕΝΑ ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΜΟΝΑΔΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Ενώ δεν έχει αναπτυχθεί νομικά δεσμευτικός και εναρμονισμένος Ευρωπαϊκός ορισμός της «οικογενειακής επιχείρησης» και το μοντέλο της οικογενειακής επιχείρησης είναι άνισα διαδεδομένο στα κράτη μέλη, δεν υπάρχουν τόσες πολλές έρευνες και δεδομένα διαθέσιμα σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο για την κατανόηση των ειδικών αναγκών των οικογενειακών επιχειρήσεων. Ένα πράγμα είναι σαφές: το 2016, υπήρχαν περισσότερες από 14 εκατομμύρια οικογενειακές επιχειρήσεις στην ΕΕ, που παρήγαγαν περίπου το 50% του ΑΕΠ της ΕΕ και προσέφεραν περισσότερες από 60 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα [1]. Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε 1.600 οικογενειακές επιχειρήσεις και απεικονίστηκε στο Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο Οικογενειακών Επιχειρήσεων 2019 [2], ο κόσμος θα βιώσει μια σημαντική μεταφορά πλούτου μεταξύ γενεών τα επόμενα 5 έως 10 χρόνια, επειδή η ανώτερη γενιά παραδίδει τον έλεγχο της οικογενειακής επιχείρησης και άλλων περιουσιακών στοιχείων στην επόμενη γενιά.

Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η διαδοχή ήταν το κύριο θέμα πολλών Ευρωπαϊκών οικογενειακών επιχειρήσεων. Το 35% των ερωτηθέντων στην έρευνα σχεδιάζει να μεταβιβάσει την ιδιοκτησία της επιχείρησης στην επόμενη γενιά ενώ το 33% σχεδιάζει να

μεταβιβάσει επίσης και τις ευθύνες της διοίκησης. Οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι η αντιμετώπιση των συναισθημάτων που προκαλεί η αποποίηση της ιδιοκτησίας ήταν η μεγαλύτερη πρόκλησή τους. Η πίεση είναι ιδιαίτερα μεγάλη καθώς μόνο το 62% των συμμετεχόντων από το 84% των επιχειρήσεων που είχαν σήμερα κάποιο μέλος της οικογένειας ως πρόεδρο ή διευθύνοντα σύμβουλο αναμένεται να ορίσουν ένα μέλος της οικογένειας ως τον επόμενο πρόεδρο ή διευθύνοντα σύμβουλο. Η μεταφορά της επιχείρησης στο σωστό άτομο, μαζί με την προσέλκυση των κατάλληλων δεξιοτήτων και ταλέντων στις εταιρείες τους, ήταν στην κορυφή των προτεραιοτήτων των οικογενειακών επιχειρήσεων. Παρά τις συναισθηματικές προκλήσεις και την ασταθή παγκόσμια οικονομία, η ελπίδα αντιπροσωπεύεται από την αυξημένη επιχειρηματική εμπιστοσύνη: το 53% των ερωτηθέντων αισθάνθηκαν σίγουροι για τις οικονομικές προοπτικές της οικογενειακής τους επιχείρησης τους επόμενους 12 μήνες ενώ ένα 9% αισθάνθηκαν ακόμα πιο σίγουροι [3].

ΕΝΑ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έχοντας το ενδιαφέρον των συγγενών τους, οι οικογενειακές επιχειρήσεις επιδεικνύουν υψηλό βαθμό κοινωνικής ευθύνης απέναντι στο προσωπικό τους και διαχειρίζονται τους πόρους ενεργά και ευσυνειδήτα. Καθώς ο κύριος στόχος τους είναι να διατηρήσουν την οικογένειά τους με την επιχείρησή τους για όσο το δυνατόν περισσότερο, έχουν γενικά μια βιώσιμη και μακροπρόθεσμη προσέγγιση στο οικονομικό μέλλον της επιχείρησης. Η τοποθεσία των οικογενειακών επιχειρήσεων είναι επίσης σημαντική για τη συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη. Σύμφωνα με την έκθεση INI 2015 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [4], οι οικογενειακές επιχειρήσεις έχουν τις ρίζες τους σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία λόγω του ιστορικού τους και έτσι δημιουργούν και διατηρούν θέσεις εργασίας σε αγροτικές και λιγότερο ευνοημένες περιοχές.

Αναφορικά με την επιτυχία στη μεταφορά επιχειρήσεων, η ίδια έκθεση δείχνει ότι το 87% των οικογενειακών επιχειρήσεων είναι πεπεισμένες ότι η διατήρηση του ελέγχου της επιχείρησης είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες. Ωστόσο, αυτή η ανάγκη ελέγχου έρχεται με πιθανή σύγκρουση μεταξύ γενεών. Ενώ οι νεότερες γενιές προβλέπουν έναν πιο καινοτόμο και ψηφιακό μετασχηματισμό της εταιρείας, οι ηλικιωμένοι ενδέχεται να αντισταθούν σε αυτές τις προκλήσεις λόγω φόβου για το άγνωστο, με αποτέλεσμα κάποια

μέτρα εταιρικής διακυβέρνησης και ένα ευνοϊκό δημόσιο ρυθμιστικό πλαίσιο να είναι σε θέση να διευκολύνουν τη μετάβαση.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ: ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ;

Με 38% των επιχειρήσεων να είναι οικογενειακές [5], η Λιθουανία είναι ο δεύτερος πιο ελκυστικός προορισμός για τη βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο και η χώρα στην οποία έχουν δημιουργηθεί πέντε φορές περισσότερες νεοσύστατες επιχειρήσεις τα τελευταία πέντε χρόνια. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης για το έργο στο Βίλνιους στις αρχές του 2020, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομίας και Καινοτομίας εξήγησε ότι η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η θέση της Λιθουανίας στην έκθεση επιχειρηματικής δραστηριότητας της Παγκόσμιας Τράπεζας ήταν μεταξύ των προτεραιοτήτων της κυβέρνησης για το 2017-2020. Παρά τους αριθμούς αυτούς, οι Λιθουανικές μεταποιητικές βιομηχανίες αντιμετωπίζουν σήμερα μεγάλες προκλήσεις σε σχέση με τις διαδικασίες του Industry 4.0. Αυτές οι βιομηχανίες κυριαρχούνται από τομείς χαμηλής και μεσαίας τεχνολογίας, οι οποίοι παράγουν τα τρίτα τέταρτα της συνολικής παραγωγής της Λιθουανικής μεταποιητικής βιομηχανίας.

Η κυριαρχία τομέων χαμηλής τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την ταχεία αύξηση του κόστους εργασίας, αποτελεί σημαντική απειλή για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στο μέλλον. Οι διαδικασίες αυτοματοποίησης της βιομηχανίας φτάνουν με αργό ρυθμό γεγονός που ασκεί σημαντική πίεση στην ανταγωνιστικότητα του Λιθουανικού μεταποιητικού τομέα, η οποία μπορεί να οδηγήσει στο κλείσιμο πολλών μεγάλων εταιρειών. Η πολιτική της Λιθουανίας που θα εξεταστεί στο πλαίσιο του έργου Success Road είναι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την επένδυση Ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών κεφαλαίων, με θεματική προτεραιότητα τη στήριξη της ικανότητας των ΜΜΕ να αναπτυχθούν σε περιφερειακές, εθνικές και διεθνείς αγορές και να αυξήσουν την καινοτομία και την παραγωγικότητά τους. Η υποστήριξη της ψηφιοποίησης των ΜΜΕ είναι το πιο σημαντικό θέμα που θα πρέπει να εξεταστεί και οι ΜΜΕ θα λάβουν υποστήριξη για την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους.

Νέα εργαλεία θα αναπτυχθούν που θα ενσωματώνουν τα αποτελέσματα από το έργο και θα δημιουργούν νέες διαδικασίες για τη διευκόλυνση της μεταφοράς επιχειρήσεων και τη

δημιουργία νέων επιχειρηματικών μοντέλων στον τομέα της μεταποίησης, τα οποία μπορούν τελικά να αποτελέσουν παράδειγμα. Υπάρχει ένας ισχυρός παράγοντας που συνδέεται με την ανθεκτικότητα των επιχειρήσεων και των περιφερειών. Η ανθεκτικότητα περιλαμβάνει την πρόληψη (όταν είναι δυνατόν) την προσαρμογή (όταν είναι απαραίτητο) και τον θετικό μετασχηματισμό που ενισχύει την ικανότητα των σημερινών και των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις ανάγκες τους. Στόχος είναι να παρασχεθεί επιπλέον υποστήριξη στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν σημαντικά κλεισίματα και διαρθρωτικές προκλήσεις.

ΣΧΕΔΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Με μια νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τον Δεκέμβριο του 2019, οι νομοθέτες της ΕΕ είναι πιο φιλόδοξοι από ποτέ για να επιτύχουν αυτό που χρειάζεται το επιχειρηματικό περιβάλλον της ΕΕ. Τον Μάρτιο του 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το Βιομηχανικό Πακέτο [6] με στόχο να βοηθήσει την Ευρωπαϊκή βιομηχανία να οδηγήσει τις δίδυμες μεταβάσεις προς την κλιματική ουδετερότητα και την ψηφιακή ηγεσία. Η στρατηγική για τις ΜΜΕ [7], έχει ως στόχο να χτίσει και να αναπτύξει την ικανότητα των ΜΜΕ να πραγματοποιήσουν αυτές τις μεταβάσεις. Σε κάποιες περιπτώσεις, η αγορά μιας υπάρχουσας εταιρείας είναι συχνά μια πιο συμφέρουσα εναλλακτική λύση από το να ξεκινήσει κάποιος μια καινούρια εταιρεία. Η Επιτροπή εκτιμά ότι κάθε χρόνο, περίπου 450.000 ΜΜΕ αλλάζουν ιδιοκτησία επηρεάζοντας περισσότερους από δύο εκατομμύρια υπαλλήλους. Δυστυχώς, η μεταφορά δεν είναι επιτυχής στο ένα τρίτο των περιπτώσεων και, ως αποτέλεσμα, η Ευρώπη χάνει περίπου 150.000 επιχειρήσεις και 600.000 θέσεις εργασίας ετησίως. Πίσω από αυτούς τους αριθμούς κρύβονται λόγοι όπως η έλλειψη προετοιμασίας, η δυσκολία στην εξεύρεση διαδόχου και τα δυσμενή φορολογικά και κανονιστικά μέτρα. Μέσω της στρατηγικής για τις ΜΜΕ, η Επιτροπή δεσμεύεται να συνεχίσει το έργο της για τη διευκόλυνση των μεταβιβάσεων των επιχειρήσεων και τη στήριξη των κρατών-μελών στην προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ένα επιχειρηματικό περιβάλλον φιλικό προς τις μεταφορές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

[1] European Family Businesses Association website <http://www.europeanfamilybusinesses.eu/>

[2] European Family Business Barometer, Succession top of mind as business families eye their legacy, 2019, Eight edition, p. 7

[3] Idem, p. 9

[4] European Parliament Own Initiative Report on European Family Businesses from 30 June 2015, A8- 0223/2015

[5] European Family Businesses Association website <http://www.europeanfamilybusiness.eu/>

[6] On the 10th of March 2020, the European Commission presented a series of communications including the New Industrial Strategy for Europe, the EU SME Strategy for a sustainable and digital Europe, the Single Market Barriers analysis, and the Action Plan for better implementation of the single market rules.

[7] Commission Communication on an SME Strategy for a sustainable and digital Europe from 10 March 2020, COM(2020) 103 final, p. 10

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ INTERREG

Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Interreg βοηθά τις περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν καλύτερη πολιτική. Δημιουργώντας ένα περιβάλλον και ευκαιρίες για κοινές λύσεις, στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι κυβερνητικές επενδύσεις, οι καινοτομίες και οι προσπάθειες υλοποίησης οδηγούν σε ολοκληρωμένο και βιώσιμο αντίκτυπο για τους ανθρώπους και τον τόπο. Γνωρίζουμε ότι η καλύτερη απόδοση οδηγεί σε καλύτερα αποτελέσματα. Με βάση τις εμπειρίες του INTERREG IVC (2007-2013), το Interreg Europe στοχεύει να λάβει τη μέγιστη απόδοση από τα 359 εκατομμύρια ευρώ που χρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) για την περίοδο 2014-2020. Αυτή τη φορά, εξακολουθεί να αφορά το καλό, αλλά το κάνει καλύτερα!